

Til: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Høringsinnspill fra Grøtta og Moa Grunneierlag

Emne: Høringsinnspill til forslag om utredningsprogram for ny 420 kV kraftledning Isfjorden–Fannefjorden

Dato: 10.juni 2025

Innledning

Grøtta og Moa Grunneierlag organiserer grunneiere på Grøtta og Moa i Isfjorden, og representerer en rekke eiendommer og husholdninger som vil bli direkte berørt av planene om ny 420 kV kraftledning. Vi ønsker med dette å komme med innspill til forslag til utredningsprogram, med særlig fokus på **støy, helse, drikkevann og visuell forurensning**, samt metodiske og juridiske forhold.

1. Støy – koronastøy og lavfrekvent lyd (infralyd)

Det er godt dokumentert at høyspente kraftledninger i 420 kV-klassen kan produsere betydelig **koronastøy** – særlig i fuktig vær som er vanlig i vårt område. I tillegg produserer slike linjer **lavfrekvent lyd og infralyd** som ikke nødvendigvis høres, men som kan gi ubehag, søvnforstyrrelser, trykkfølelse og uro.

Flere svenske forskningsmiljøer, blant annet ved **Sahlgrenska akademien (Mikael Persson Wayne)** og **Statens folkhälsoinstitut**, har dokumentert at lavfrekvent lyd fra vindturbiner kan gi **negative helseeffekter selv ved lave lydnivåer**, særlig i stille omgivelser.

Et fellestrekk for både vindturbiner og høyspentledninger er at lyden er **kontinuerlig, lavfrekvent og vanskelig å skjerme mot**, og derfor ekstra belastende i rolige omgivelser.

Vi ber derfor NVE stille krav om:

- Modellberegninger og feltmålinger av **koronastøy og infralyd** i representative værforhold
- Utvidet støyutredning som inkluderer **hele frekvensspekteret**, ikke bare dB(A)
- Vurdering av **psykososiale konsekvenser og søvnforstyrrelser**
- Samarbeid med helsemyndigheter om kartlegging av **helserisiko for støyutsatte innbyggere**

2. Manglende lovgrunnlag – Folkehelseloven og Forurensningsloven

Vi reagerer på at **Folkehelseloven** og **Forurensningsloven** ikke er listet opp blant relevante lover i presentasjonen fra NVE.

- **Folkehelseloven §4** krever vurdering av hvordan tiltak kan påvirke befolkningens helse og trivsel.
- **Forurensningsloven** omfatter også støy som en form for miljøpåvirkning.

Vi ber om at disse lovene inkluderes i vurderingsgrunnlaget, og at støy og lavfrekvent lyd vurderes både som **miljøpåvirkning og helserisiko**.

3. Private drikkevannsbrønner og grunnvann

Flere medlemmer i vårt grunneierlag har **private drikkevannsbrønner**. Vi ber om at det gjennomføres:

- Kartlegging av **alle drikkevannsbrønner og grunnvannsreservoarer** i tiltaksområdet
- Risikovurdering av **forurensning fra sprengning, fundamentering og transport**
- Beskyttelsestiltak og eventuell **erstatningsplikt ved skade på vannforsyning**

4. Vengedalen, Romsdalseggen og landskapsverdier

Vengedalen er et **høyt verdsatt friluftsområde**, med hyttefelt, dyrka mark, beiteområder, jaktområder og startpunkt for den nasjonalt kjente turen over **Romsdalseggen**. I tillegg besøker tusenvis av turister årlig **Litjefjellet**, som gir panoramautsikt mot blant annet Isfjorden, Åndalsnes og Romsdalen.

En stor 420 kV-linje gjennom dette området vil medføre **alvorlig visuell forringelse** og vil påvirke både lokal bruk og reiselivsnæringen. I tillegg vil støy kunne svekke naturopplevelsen og stillheten i et område som i dag preges av ro og fjellfred.

Vi ber NVE om å utrede alternativer der linjen:

- **Legges i bakken gjennom Vengedalen og tettbygde deler av Isfjorden**
- Eventuelt føres i **alternativ trasé lenger unna bebyggelse og naturattraksjoner**
- Det benyttes **visuelle 3D-illustrasjoner** fra Litjefjellet og Romsdalseggen for å vise effekten på landskapsbildet

5. Visuelle og psykososiale konsekvenser for beboere

En 420 kV-linje har master på 30–50 meters høyde og store spenn. Vi ber derfor om:

- Visualiseringer fra **boliger og hytteområder** (også nye tomter) i ulike deler av traseen
- Vurdering av hvordan linjen kan påvirke **livskvalitet, psykisk helse og eiendomsverdi**
- Bruk av **spørreundersøkelser blant beboere og grunneiere** i området

Avslutning

Vi bor i et område som kjennetegnes av **vakker natur, stillhet og nærhet til fjellet** – verdier som er truet av planene om en ny, massiv høyspentlinje gjennom bygda og inn i viktige friluftsområder. Vi ber om at alle berørte hensyn utredes grundig, med vekt på støy, helse, drikkevann og landskapsverdi – og at det legges særskilt vekt på **nedgraving i særlig sårbare områder**.

Med vennlig hilsen

Grøtta og Moa Grunneierlag

Gaute Grøtta Grav

Dalsbygdvegen 58

6320 Isfjorden

gautegg@gmail.com

mobil: 92 60 15 05